

ESPOON OHJAUSUUNNITELMA VUOSILUOKILLE 1-9

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt kaikkien erilaisten oppijaryhmien osalta. Suunnitelman tehtävä on vahvistaa ohjauksen toteutusta, koordinointia ja johtamista. Espoossa ohjaussuunnitelma koostuu Espoon laadukkaana ohjauksen mallista ja koulukohtaisesta ohjaussuunnitelmasta, joka on koulun lukuvuosisuunnitelman liite. [Espoon laadukkaana ohjauksen](#) malli on luettavissa espoo.fi-sivulla ja on kouluilla käytössä myös pdf-versiona. Malliin sisältyy eri ohjauksen toimijoiden tehtävät laadukkaassa ohjauksessa, laadukkaana ohjauksen työtapoja ja siirtymävaiheiden ohjauksen kuvaus. Oppilaitoksessa tutustutaan Laadukkaana ohjauksen malliin osana koulukohtaisen ohjaussuunnitelman työstämistä.

Espoon ohjaussuunnitelma perustuu opetussuunnitelmaan ja [OPH:n hyvän ohjauksen kriteereihin](#). Valtakunnallisten kriteerien tavoitteena on varmistaa lasten ja nuorten ohjauksen jatkumo tasapuolisesti ja saavutettavasti asuinpaikasta ja olosuhteista riippumatta. Hyvän ohjauksen kriteereissä on huomioitu [Elinikäisen ohjauksen strategian](#) tavoitteet ja toimenpidesuosituksot. Espoossa ohjauksen suunnittelua raamittaa Espoon laadukkaana ohjauksen malli ja oppilaitosten ohjaussuunnitelmaa varten laadittu tämä yhteinen pohja, joilla pyritään takamaan ohjauksen tasainen laatu jokaiselle oppijalle koulusta riippumatta.

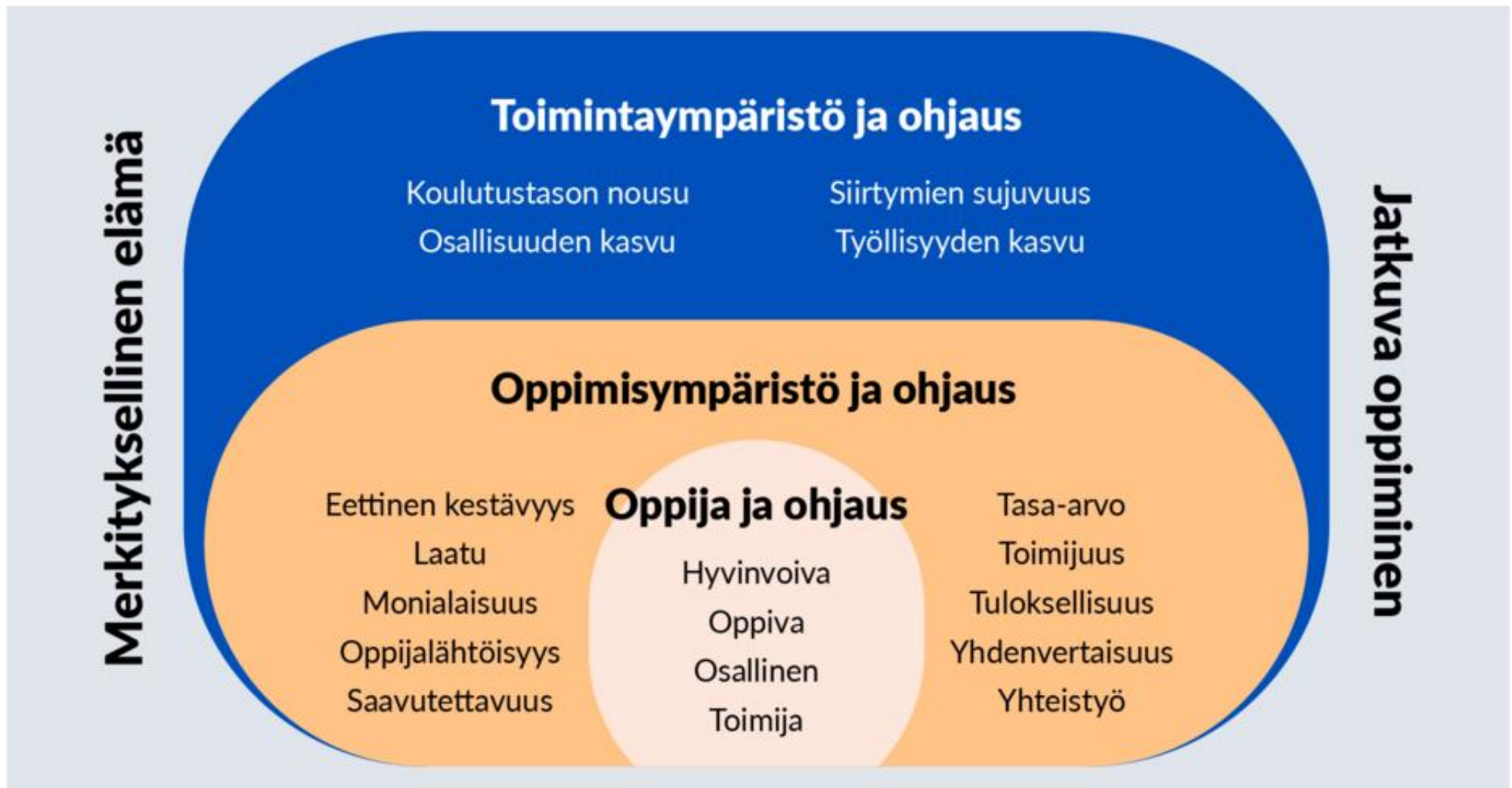
Tässä koulukohtaisessa ohjaussuunnitelmapohjassa on kuvattu yhtenäisiä ohjauksen käytäntöjä Espoossa oppilaitoksesta toiseen. Vastuuhenkilöt on pääsääntöisesti kirjattu valmiiksi. Koulukohtaisessa ohjaussuunnitelmassa kuvataan ohjauksen toteuttaminen kaikkien koulun erilaisten oppijaryhmien osalta, jotta jokaisen oppijan ohjaus tulee huomioitua suunnitelmassa.

Suunnitelmaa tehtäessä oppilaitoksessa tunnistetaan, suunnitellaan ja kuvataan koulukohtaisesti:

- ✓ Espoon laadukkaana ohjauksen mallissa esitellyistä rooleista poikkeavat/koululla lisäksi toimivat ohjauksen toimijat,
- ✓ erilaiset ohjausta saavat oppijaryhmät,
- ✓ koulukohtaiset ohjauksen käytänteet, jotka kuvataan niille varattuihin taulukon sarakkeisiin jokaisen kokonaisuuden kohdalla,
- ✓ ohjauksen toteutustavat ja aikataulut (esimerkiksi: heti koulun alkaessa / kerran jaksossa / lukuvuoden mittaan / päivämäärä), ja tarvittavilta osin kirjataan tiedot ohjaussuunnitelmaan.

Ohjaussuunnitelma tehdään yhteistyössä koulun henkilökunnan, oppilaiden, huoltajien ja sidosryhmien kanssa ja ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan säännöllisesti. Valmiin ohjaussuunnitelman voi tulostaa opettajien työskentelytilaan lukuvuoden ajaksi muistuttamaan ohjauksen työnjaosta ja kokonaissuunnitelmasta.

Seuraava kuvio on OPH:n tuottamista valtakunnallisista hyvän ohjauksen kriteereistä ja kuvaa hyvän ohjauksen tavoitteita merkityksellisen elämän ja jatkuvan oppimisen tukemiseksi.

Seuraava kuvio on OPH:n tuottamista valtakunnallisista hyvän ohjauksen kriteereistä ja kuvaa Elinikäisen ohjauksen strategian tavoitteet ja toimenpidesuosituksia sekä listaa hyvän ohjauksen kriteerit, jotka toimivat teemoina oppilaitoskohtaisessa ohjauksen suunnittelussa.

> Nauriskasken koulun ohjaussuunnitelma

Osana ohjaussuunnitelman työstämistä koulussamme on tutustuttu Espoon laadukkaan ohjauksen malliin. ☐

Ohjaussuunnitelma on käsitelty / käsitellään viimeistään lokakuun loppuun mennessä

- ✓ opettajakunnan kanssa: 17.9.2025
- ✓ yhteisöllisessä opiskeluhoitotyöryhmässä: 6.10.2025

Laatutavoitteet Espoossa

- ✓ Noudatetaan valtakunnallisia hyvän ohjauksen kriteerejä
- ✓ Koulun toimintakulttuurissa on ohjauksellinen näkökulma
- ✓ Koko koulun osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö vastaa ohjauksesta
- ✓ Jokaisessa peruskoulussa on yhtenäiset ohjauksen toimintamallit (Laadukkaan ohjauksen malli Espoon perusopetuksessa)
- ✓ Oppijalla on oikeus 7.–9. luokilla sekä oppilaanohjaajaan että luokanohjaajaan (luokanvalvoja) / luokanopettajaan
- ✓ Tavoitteena on, että yhtä oppilaanohjaajaa kohden on enintään noin 220 ohjattavaa. Ohjattavien kokonaismäärään lasketaan kaksinkertaisina oppijat, jotka tarvitsevat oppilaskohtaista tukea, S2-oppimäärää opiskelevat oppijat ja joustavan perusopetuksen (JOPO- ja TEPPO-) oppijat.
- ✓ Tavoitteena on, että luokkamuotoista ohjausta opetussuunnitelmasisältöjen mukaisesti antaa koulutuksen saanut oppilaanohjaaja
- ✓ Hyvää ohjauksellista yhteistyötä toteutetaan yhdessä oppijoiden ja huoltajien kanssa
- ✓ Oppilaanohjaajat ovat tehtävänsä kelpoisia

Koulun ohjattavat oppijat, erilaiset ohjattavien ryhmät sekä oppilaanohjauksen resurssi

- Vuosiluokkien 1–6 oppijoiden määrä: 411 oppilasta
- Vuosiluokkien 7–9 oppijoiden määrä: 0
kaksinkertaisena laskettavien oppijoiden määrät (vuosiluokat 7–9):
 - ✓ S2 oppijat: -
 - ✓ erityisen tuen/oppilaskohtaisen tuen päätöksellä opiskelevat oppijat: 32 oppilasta
 - ✓ joustavan perusopetuksen eli JOPO- ja TEPPO-oppijat: -
- ➔ Vuosiluokkien 7–9 oppijoiden laskennallinen määrä (huomioituna painokertoimella lasketut oppijaryhmät): -
- Oppilaanohjaajien määrä: > lisää lukumäärä ja nimet: 0
- Muiden oppilaanohjausta antavien opettajien määrä: yhteensä 25 opettajaa ja rehtori: 4 erityisluokanopettajaa, 2 erityisopettajaa, 2 aineenopettajaa, 16 luokanopettajaa ja rehtori; nimet: :Kaisa Puolanne, Marjo Määttä, Hanna Päivölä, Kaisa Koli (klk 2026 alkaen Sonja Rahkamo), Terhi Jokela, Pauliina Happonen, Hanna Still, Fanny Rousu, Linda Mikkola, Sami Ahola, Annika Kauhanen, Tuomas Halkoaho, Marjut Timonen, Aino Törmäkangas, Ulla Kinnunen, Henna Jämsä-Luoto, Jussi Paukkunen, Juulia Saranpää, Heta Helin, Katariina Pekuri, Jan Saarinen, Hanna Sillanpää, Marika Viinikka ja Tuuli Koironen. Myös rehtori Tuula Merenheimo antaa tarvittaessa oppilaanohjausta. ja nimet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

- Mahdollinen koulukohtainen lisäys tai tarkennus ohjauksellisiin tehtävään (esim. jonkin uuden toimijan kuten virka-apulaisrehtorin tai muun toimijan uuden roolin kuvaus tai jonkin Espoon laadukkaan ohjauksen mallissa kuvatun tehtävän tarkennus):
-
 - Oppilaitos kuvaa erilaista ohjausta saavat oppijaryhmät (esim. poikkeavaa ohjausta saavat ryhmät kuten pienryhmä, TA-opetus, työelämäpainotteinen perusopetus (TEPPO), valmistava opetus jne.):
Alueellinen erityisluokka 3-5 lk ja lievästi kehitysvammaisten erityisluokka 1-2 lk, lieke-luokka 3-5 lk ja koulun oma erityisluokka 1-2 lk
- ➔ Erilaisten ohjausta saavien ryhmien koulukohtaiset käytänteet kuvataan niille varattuihin taulukon sarakkeisiin jokaisen kokonaisuuden kohdalla. TA-opetuksen osalta ops määrittelee, että toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen sisältyy oppilaanohjausta, tarvittaessa tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8–9 ja työelämään tutustumista vuosiluokilla 7–9, mikäli se on oppilaan toimintakyvyn ja edun mukaista. Työelämään tutustuminen voidaan toteuttaa esimerkiksi eri ammattialoihin, työpaikkoihin, tuettuun asumiseen, päivätoimintaan tai opiskelualoihin tutustumalla. Oppilaanohjauksen ja tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen järjestämisen periaatteet kuvataan tässä koulukohtaisessa ohjaussuunnitelmassa.

Ohjauksen vuosisuunnitelma tavoitteittain

Oppilaitos voi lisätä mahdolliset tarkennukset reunasarakkeeseen ja oppilaitoskohtaiset erityishuomiot niille erikseen varattuun tilaan kunkin tavoitteen alle.

OHJAUS HUOMIOI OPPIJAN KOKONAISTILANTEEN			
Tavoitteet	Mitä se on, miten se toteutetaan?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Hyvä ohjaus on oppijan kokonaistilanteen tukena, kun ✓ oppijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ✓ oppijan yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot kehittyvät ✓ oppija tunnistaa omia vahvuuksiaan ✓ oppijan osallisuus vahvistuu	Rehtori tukee työyhteisön ohjauksellista otetta ja kohdentaa resurssit siten, että riittävä ohjaus on mahdollinen (esim. samanaikaisopetus, joustavat ryhmittelyt, tukiopetuksen käyttö ja muut oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt)	rehtori	<i>Nauriskasken koulussa jakotunnit, S2/samanaikaisopetuksen tunnit (niin kuin myös muut resurssitunnit), laaja-alainen erityisopetus ja ohjaajapalvelut on jaettu oppilaille huomioiden tuen tarpeet ja koulun resurssit luokissa. Koulussa työskentelee lukuvuoden aikana myös harjoittelijoita, joiden kautta resurssia on enemmän. 1.-2. luokkien</i>

✓ oppija asettaa ja saavuttaa omia tavoitteitaan ✓ oppija saa omiin valmiuksiinsa ja tavoitteisiinsa nähden riittävästi sopivaa ohjausta.	Oppijoille tarjotaan mahdollisuutta osallistua koulun yhteisten asioiden hoitamiseen (esim. kummioppilastoiminta, oppilaskunta, tukioppilastoiminta, kerhotoiminta, Verso ym.)	lukupalkkitunnittukevat suomen kielen taitojen oppimista, erityisesti lukutaidon kehittymistä. Tukiopetustunteja on varattu resurssista luokanopettajille ja aineenopettajille n. 1 vvt opettajaa kohti.	lukupalkkitunnittukevat suomen kielen taitojen oppimista, erityisesti lukutaidon kehittymistä. Tukiopetustunteja on varattu resurssista luokanopettajille ja aineenopettajille n. 1 vvt opettajaa kohti.
	Oppijoille tarjotaan mahdollisuutta osallistua koulun yhteisten asioiden hoitamiseen (esim. kummioppilastoiminta, oppilaskunta, tukioppilastoiminta, kerhotoiminta, Verso ym.)	kaikki opettajat, erityisesti oppilaskunnan ohjaavat opettajat, tukioppilasohjaajat, kerhotoiminnasta vastaavat opettajat ym.	Nauriskasken koulun Oppilasparlamentti eli oppilaskunnan hallitus valitaan vaaleilla syyskuun alussa, ohjaavana opettajan Linda Mikkola. Oppilasparlamentti osallistuu lukuvuosisuunnitelman valmisteluun, lukuvuoden työn arviointiin ja koulun toimintakulttuurin kehittämiseen mm. tempauksien avulla. Nauriskasken koulussa 4.-6. luokkien osallisuuden pajaryhmät ja 2.-3.-luokkien pikkupajat kokoontuvat 8 kertaa lukuvuodessa . Kaikki 2.-6. luokkien oppilaat kuuluvat johonkin osallisuuden pajaryhmään, joka osallistuu koulun toiminnan kehittämiseen. Oppilaille tarjotaan mahdollisuutta osallistua koulun yhteisten asioiden hoitamiseen (esim. oppilaskunta ja Verso). 2.-3. luokkien pikkupajojen teemat ovat Kestävä kehitys, Leikkipaja, Kaveritaitopaja, Järjestäjäpaja, Kulttuuripaja (kalenteripäivät), Arjen taidot

			ja Kansainvälisyys. 4.-6. luokkien osallisuuden pajoja lv. 2025-2026 ovat Maailmapaja, Mediapaja, Välituntilainaamo- ja Välituntikerhopaja, Digiagentit, Verso-paja, Tukioppilaat, Hyvinvointipaja (sisältäen Ruokavaikuttajat) ja Kirjastopaja. Pajaryhmiä ohjaavat opettajat. Luokissa järjestetään luokkakokouksia, joissa nostetaan esille oppilaiden aloitteita ja tarjotaan vaikuttamisen mahdollisuuksia. Verso-oppilaat toimivat sovittelijoina oppilaiden välisissä pienissä riitatilan-teissa ja vahvistavat siten kouluyhteisön yhteisöllistä toimintakulttuuria. Kummitoimintaa on 1. ja 5. sekä 2. ja 6. luokkien välillä.
	Kannustetaan oppijoita osallistumaan oppilaskuntatyöhön ja koulun kehittämiseen.	oppilaskunnan ohjaajat, rehtori	> Oppilaskunnan hallitusta eli Oppilasparlamenttia ohjaa opettaja Linda Mikkola. Oppilasparlamenttivaalit järjestetään syyskuun alussa luokissa joka vuosi. Vaaleilla valitaan yksi edustaja ja yksi varaedustaja Oppilasparlamenttiin. Luokanopettajat kannustavat halukkaita asettumaan ehdolle. Oppilasparlamentti tuo koko oppilaskunnan näkemyksiä koulun henkilökunnan tietoon.
	Ensimmäisen kouluvuoden aikana huoltajilla on oikeus vähintään kahteen ja sen jälkeen lukuvuosittain vähintään yhteen henkilökohtaiseen tapaamiseen lapsen luokanopettajan/luokanohjaajan kanssa.	luokanopettajat/luokanohjaajat	> Ensimmäisten luokkien opettajat tapaavat huoltajat ja oppilaat syyslukukauden alussa ja joulukuun helmikuussa

			arviointikeskustelujen yhteydessä henkilökohtaisissa tapaamisissa.
	Oppijoita ohjataan sekä ryhmässä että tarvittaessa henkilökohtaisesti (esim. ohjauskeskustelut).	luokanopettajat/ luokanohjaajat, aineenopettajat, erityisopettajat, oppilaanohjaajat	Järjestetään tarvittaessa.
	Henkilökohtaista ohjausta jatko-opintojen suunnittelemiseksi on tarjottava vähintään kaikille 9.-luokkalaisille kerran.	oppilaanohjaajat	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Tehostettua henkilökohtaista ohjausta tarjotaan vuosiluokkien 8–9 oppijoille, jotka tarvitsevat perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea.	oppilaanohjaajat/ luokanopettajat/ aineenopettajat/ erityisopettajat	
Oppilaitoskohtaisia erityishuomioita ja esim. koulun erilaisten oppijaryhmien ohjaus	Erityisluokkien oppilaiden huoltajien huomioiminen tiedottamisessa esim. erilaisten hakuprosessien (lomahoito, kuljetukset) aikana. Erityisluokkien osallisuutta koulun toimintaan huomioidaan ohjauksessa.	Rehtori Koulusihteeri Erityisluokanopettajat	Erityisluokkien oppilaiden huoltajia tiedotetaan, neuvotaan ja ohjataan hakuprosesseissa. Erityisluokkien oppilaiden osallisuuden pajoihin osallistumista tuetaan ja sovelletaan ko. oppilaille soveltuvilla tavoilla ja sopivalla resurssoinnilla (esim. ohjaajaresurssi).

OHJAUS ON OPPIJALÄHTÖISTÄ JA VUOROVAIKUTTEISTA

Tavoitteet	Mitä se on, miten se toteutetaan?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Hyvä ohjaus on oppijalähtöistä ja vuorovaikutteista, kun ✓ oppijan tarpeet ja valmiudet huomioidaan	Oppijoita ja huoltajia tuetaan ainevalintojen tekemisessä, yläkoulussa oppijoita tuetaan ainevalintojen itsenäiseen tekemiseen.	luokanohjaajat, aineenopettajat, oppilaanohjaajat	Nauriskasken koulussa A1-kieli on kaikilla oppilailla englanti. Nauriskasken koulussa 4.-6. luokkien oppilaat tekevät valinnaisainevalintansa

✓ oppijan motivaatio vahvistuu ✓ ohjaus edistää yksilöllisten opinto- ja urasuunnitelmien toteutumista ✓ ohjaus muodostaa jatkumon erilaisissa siirtymävaiheissa ✓ ohjaus perustuu molemminpuoliseen luottamukseen ✓ ohjaus mahdollistaa jatkuvan, kannustavan palautteen ✓ ohjaus auttaa oppijaa kiinnittymään opintoihin.			<i>edeltävällä kevätlukukaudella lukuvuodeksi kerrallaan (yksi valinnaiskurssi lukukautta kohti). A2-kielivalinnat kysytään 3. luokkalaisilta ja heidän huoltajiltaan kevätlukukaudella. Opettajat opastavat tarvittaessa oppilaita ja huoltajia valintojen tekemisessä.</i>
	Oppijaa tuetaan ottamaan vastuuta omaan oppimiseen liittyvissä asioissa sekä ottamaan osaa opintokokonaisuuksien suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin eri oppiaineissa ja niiden yhdistelmissä.	luokanohjaajat, aineenopettajat, oppilaanohjaajat	Opettajat ohjaavat oppilaita ikätasoisesti ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja tarjoavat oppilaille mahdollisuuksia opiskelun suunnitteluun mm. vaihtoehtoisilla tavoilla opiskella ja näyttää osaamistaan.
	Oppijan poissaoloja seurataan ja kouluun kiinnittymistä tuetaan kaikissa koulupolun vaiheissa. Poissaoloja seurataan Espoon käytössä olevan yhteisen ohjeistuksen mukaisesti. Erityisesti poissaolon jälkeisen koulutyön sujumisesta huolehditaan.	luokanopettajat/ luokanohjaajat, kaikki opettajat	<i>Oppilaiden kiinnittymistä kouluun ja ryhmään kuulumisen vahvistamista tuetaan Nauriskasken koulun hyvinvointisuunnitelman avulla, johon kuuluvat kuukausittaiset teemat. Suunnitelma on lukuvuosisuunnitelman liitteenä. Jokainen opettaja ohjaa oppilaita teemojen mukaan. Poissaoloihin puuttumisessa hyödynnämme Espoon kaupungin tarjoamia materiaaleja ja viestipohjia.</i>
Oppilaitoskohtaisia erityishuomioita ja esim. koulun erilaisten oppijaryhmien ohjaus	Erityisluokkien oppilaiden ohjauksessa huomioidaan oppilaiden erityispiirteet, jotka liittyvät kasvuun ja kehitykseen.	erityisluokanopettajat	Ohjausta yksilöllisistä tarpeista lähtien.

OHJAUS ON SAAVUTETTAVAA JA MONIKANAVAISTA

Tavoitteet	Mitä se on, miten se toteutetaan?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Hyvä ohjaus on saavutettavaa ja monikanavaista, kun se ✓ hyödyntää koulussa ja oppilaitoksessa yksilö-, pienryhmä-, ryhmä- ja vertaisohjausta ✓ on toteutettavissa niin lähi-, etä- kuin digiohjauksena ✓ hyödyntää ohjauskeskustelussa eri ohjausmuotoja oppijan tavoitteet ja tarpeet huomioiden	Vuorovaikutuksen väylinä toimii Wilma-järjestelmä ja oppijoille sekä huoltajille suunnatut tilaisuudet, tapaamiset ja keskustelut.	koko koulu	<i>Syyslukukaudella ennen syyslomaa pidetään koulun yhteinen vanhempainilta ja luokkakohtaiset vanhempainillat. 1. luokkien huoltajille pidetään yksi kaikkien 1. luokkien vanhempainilta avoimen alun aikana ja yksi luokkakohtainen ilta. Myös Nauriskasken koulun 5. ja 6. luokkien (mahdollisesti myös 4. luokkien) oppilaat harjoittelevat Wilman käyttöä omilla tunnuksil-laan. Wilmaa käytetään sekä sisäiseen viestintään että huoltajien kanssa viestimiseen. Mahdollisesti myös kevätlukukauden aikana järjestetään yksi vanhempainilta. Leirikouluja järjestävät luokat pitävät leirikouluillaan. Arviointikeskustelut järjestetään jouluhelmikuussa Espoon ohjeistuksen mukaisesti</i>
	Moniammatillinen yhteistyö ja osallistaminen toteutuu mm. yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä sekä monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa ja projekteissa sekä alueellisessa kasvatuskumppanuusverkostossa.	rehtori, yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä, opettajat	<i>YHR-vierailut luokissa alkulukuvuodesta. Oppilashuollon henkilöiden esittäytyminen oppilaille Teamsin kautta lukuvuoden alussa. Nauriskasken koulun 1.-6. luokkien ilmapiiirikyselyjen keskeiset tulokset ja keskustelu kehittämiskohteista ja vahvuuksista käydään YHR-</i>

			kiertueella, jossa oppilashuollon edustajat vierailevat kuulemassa luokkien oppilaita. YHR kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina. Moniammatillisen yhteistyön keskiössä on kouluyhteisön hyvinvointi ja hyvinvointisuunnitelma. Kaupungin kirjaston, nuorisotoimen ja seurakunnan nuorisotyön kanssa käydään keskustelua alueen lasten ohjauksen toteuttamisesta ja tarpeista.
	Oppijoita ja huoltajia tiedotetaan ohjaukseen liittyvistä asioista. ✓ huoltajainfot ✓ huoltajatapaamiset ✓ nettisivut ✓ ohjauskeskustelut ✓ Wilma-viestit ja tiedotteet	rehtori, luokanopettaja, luokanohjaaja, oppilaanohjaajat	Koko koulun vanhempainillassa syyskuussa on informoitu huoltajia koulun hyvinvointityöstä ja hyvinvointisuunnitelman teemoista. Valintoihin ja nivelvaiheisiin liittyviä asioista tiedotetaan Wilman kautta sekä luokanopettajan käymissä ohjauskeskusteluissa ja luokkien vanhempainilloissa. Mitä muuta?
	Wilma on koko yhteisön tärkeä työväline kommunikoinnissa.	koko koulu	Wilman käytön periaatteista käydään keskustelua henkilöstön kanssa.
	Sähköinen oppimisympäristö, -alusta tai -sovellus on käytössä monen aineen opetuksessa.	oppimisympäristöjen, ohjelmien ja alustojen	Nauriskasken koulun oppilaista ohjataan Google Classroomin ja Teamsin käyttöön opiskelussa. Käytössämme on myös

		vastuuhenkilöt, opettajat	<i>oppimateriaaleihin liittyviä digitaalisia tehtäviä. Digiopetusmateriaalia on opettajien ja oppilaiden käytössä lähes kaikissa oppiaineissa. Opettajille järjestetään työpajamuotoinen Teams-koulutus lokakuussa 2025.</i>
	Oppilashallinto-ohjelmat ovat koulun tietohallintajärjestelmä, jonne syötetään mm. oppijoiden henkilötiedot ja suoritukset sekä pidetään ne ajantasaisina.	rehtori. koulusihteeri	<i>Koulusihteeri vastaa Primukseen ja Wilmaan liittyvistä asioista ja ohjauksesta. Rehtori vastaa Kurre-lukujärjestysohjelmasta. Primuksessa asioita hoidetaan osittain myös yhteistyössä rehtorin ja koulusihteerin kesken.</i>
	Wilma-tunnukset jaetaan kansliasta. Huoltajia ohjataan luomaan omat tunnukset ja huoltajien tunnuksien luonti on huoltajien vastuulla.	koulusihteeri	<i>Nauriskasken koulun 5. ja 6. luokkien (mahdollisesti myös 4. luokkien) oppilaat harjoittelevat Wilman käyttöä omilla tunnuksillaan. Koulusihteeri vastaa tunnuksien antamisesta opettajan kautta oppilaille. Koulusihteeri opastaa tarvittaessa huoltajia Wilma-asioissa.</i>
	Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen saaminen merkitään Wilman Oma opiskelusuunnitelmani -lomakkeelle. (Myös TEPPO-, JOPO- oppilaille).	oppilaanohjaajat	> kirjoita tähän
	Oppilaanohjauksen kohdalle arviointiin merkitään S (suoritettu), jotta opinnot siirtyvät KOSKI-järjestelmään sujuvasti.	oppilaanohjaajat	> kirjoita tähän
	KOSKI-järjestelmään ja Opintopolkuun siirretään vuosittain päättöluokkalaisten tiedot ja niitä päivitetään tarvittaessa.	koulusihteeri	>Ei täsmennettävää.

	VALPAS-järjestelmän kautta ilmoitetaan oppijat, jotka eivät ole sijoittuneet perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.	oppilaanohjaajat	> kirjoita tähän
Oppilaitoskohtaisia erityishuomioita ja esim. koulun erilaisten oppijaryhmien ohjaus	Nauriskasken koulun vanhempaintoimikunta tarjoaa huoltajille mahdollisuuden verkostoitua ja toimia yhteistyössä koko koulun oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Luokkatoimikunnat tekevät tätä työtä luokkakohtaisesti.	<i>vanhempaintoimikunta, luokkatoimikunnat</i>	<i>Vanhempaintoimikunnan tempaukset ja tapahtumat sekä yhteistyö koulun kanssa</i>

OHJAUS ON MONIALAISTA YHTEISTYÖTÄ

Tavoitteet	Mitä se on, miten se toteutetaan?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Hyvä ohjaus on monialaista yhteistyötä, kun ✓ toimijoilla on yhteinen ymmärrys tavoitteista, sisällöistä, menetelmistä ja työtavoista ✓ toimijoilla on selkeät vastuut ja työnjako ✓ kaikkien toimijoiden asiantuntemusta hyödynnetään ✓ opetuksen ja koulutuksen järjestäjä koordinoi ja johtaa ohjausta ✓ ohjaus edistää luottamusta, yhteistä keskustelua ja asiantuntijuuden rajojen tunnistamista.	Luokanohjaaja / luokanopettaja seuraa oppimisessa edistymistä, oppijan hyvinvointia ja tukee oppijoita koulun arjessa, esimerkiksi oppimisen haasteiden ja puuttuvien suoritusten kartoitus yhdessä aineenopettajien kanssa.	luokanohjaajat / luokanopettajat, erityisopettajat, aineenopettajat	Jatkuva arviointi ja vuorovaikutus luokan oppilaiden kanssa.
	Opettajien oppijoille tarjoama henkilökohtainen ohjaus ja huoltajaillat auttavat opintojen aikaisten valintojen suunnittelussa ja tekemisessä.	opettajat	<i>Valintojen tekemisen aikaan huoltajille viestitään, kenelle voi osoittaa kysymykset valintoihin liittyen. Arviointikeskustelujen ja muiden huoltajatapaamisten yhteydessä ohjataan oppilasta ja huoltajia tarvittaessa valintojen tekemisessä.</i>
	Aineenopettajat kertovat oman aineensa jatko-opintomahdollisuuksista ja ohjaavat oppijoita oppimaan omassa aineessa.	aineenopettajat	<i>Kielten opiskelun ohjaus erityisesti.</i>
	Oppilaanohjaajan tarjoama henkilökohtainen ohjaus ja mahdollinen pienryhmäohjaus auttaa urasuunnittelussa ja jatko-opintojen suunnittelussa.	oppilaanohjaajat	
	Oppilaanohjaajan pitämät luokkamuotoiset oppilaanohjauksen tunnit.	oppilaanohjaajat	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

	Oppijoiden elämänhallinnan tukeminen.	opiskeluhuollon asiantuntijat, luokanopettajat/ luokanohjaajat	Nauriskasken koulun hyvinvointisuunnitelman teemat tukevat elämänhallintaa ja näkyvät ohjaustyössä. Koulutus Elämään -oppitunnit edistävät oppilaiden tavoitteita omaan elämänhallintaan.
	Oppilaanohjaaja osallistuu aktiivisesti hänelle osoitettuihin ohjauksellisiin tilaisuuksiin ja tuo tietoutta oppijoille ja työyhteisöön. Oppilaanohjaaja tukee muita ohjauksen toimijoita omassa työyhteisössään.	oppilaanohjaajat	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Oppilaitoskohtaisia erityishuomioita ja esim. koulun erilaisten oppijaryhmien ohjaus	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	> kirjoita tähän	>

OHJAUS ON YHDENVERTAISTA, TASA-ARVOISTA JA EETTISESTI KESTÄVÄÄ

Tavoitteet	Mitä se on, miten se toteutetaan?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Hyvä ohjaus on yhdenvertaista, tasa-arvoista ja eettisesti kestävä, kun se ✓ luo luottamuksellisen ohjaustilanteen, johon oppija voi osallistua ja sitoutua ✓ huomioi kulttuurisen moninaisuuden ja on kielitietoista ✓ turvaa yhdenmukaisen kohtelun ja edistää yhdenvertaisuutta	Opetuksessa, kaikessa puheessa ja kanssakäymisessä kiinnitetään erityishuomiota tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen.	koko henkilöstö	<i>Tasa-arvovastaavat opettajat Sami Ahola ja Heta Helin huolehtivat, että tasa-arvo-asiat pysyvät keskustelussa koulussa. Johtotiimi huolehtii, että työyhteisössä päivitetään ja toteutetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa 2022-2025.</i>
	Oppiainekohtaisessa ohjauksessa käsitellään monipuolisesti, ennakkoluulottomasti ja tasa-arvoisesti vaihtoehtoja oppijan omien suunnitelmien ja valintojen tueksi.	luokanopettajat, aineenopettajat, oppilaanohjaajat	<i>Huomioidaan tämä esim. yhteiskuntaopin, historian, suomen kielen ja kirjallisuuden sekä ympäristöopin tunneilla</i>

esteettömillä ja saavutettavilla palveluilla ✓ kunnioittaa ihmisarvoa ✓ edistää itsemääräämisoikeutta ✓ edistää hyvinvointia ✓ edistää kestävän tulevaisuuden taitojen ja osaamisen hankkimista ✓ edistää jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia ✓ edistää sukupuolten tasa-arvoa			keskusteltaessa mm. tulevaisuuden suunnitelmista ja erilaisista mahdollisuuksista. Kannustetaan oppilaita tekemään esimerkiksi valinnaiskurssien valintoja ilman riippuvuutta sukupuoliroolimalleihin.
	Oppilaanohjauksessa ja opetuksessa esitellään monipuolisesti erilaisia koulutusvaihtoehtoja.	oppilaanohjaajat	Myös alakoulussa keskustelukulttuuria viedään tähän suuntaan. Kuudesluokkalaisille pidetään Yrityskylä-oppitunteja ja he osallistuvat Yrityskylä-työpäivään. Valinnoissa eri työtehtäviin huomioidaan tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.
	Ohjaus toteutetaan tavalla, joka edistää oppijan itsetuntemusta ja luottamusta tasavertaisiin mahdollisuuksiinsa koulutuksessa ja työelämässä.	koko henkilöstö	Vahvuusopetusta, mahdollisesti myös Koulutus Elämään -tunnit, erilaisissa pienissä vastuutehtävissä huomioidaan tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ja tarjotaan erilaisille oppilaille mahdollisuuksia vahvan itsetunnon ja itseluottamuksen kehittymiseen.
Oppilaitoskohtaisia erityishuomioita ja esim. koulun erilaisten oppijaryhmien ohjaus	Erityisluokkien oppilaiden osallistuminen erilaisiin tapahtumiin ja koulun toimintoihin otetaan huomioon suunnittelussa. Kaikista oppilasryhmistä ja oppilaista puhutaan tasa-arvoisesti ja arvostavasti.	rehtori opettajat	Huomioidaan esim. joulu- ja keväthuhlat

OHJAUS TUKEE SIIRTYMÄVAIHEEN YHTEISTYÖTÄ

Tavoitteet	Mitä se on, miten se toteutetaan?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
------------	-----------------------------------	---------------------	---------------------------

Hyvä ohjaus tukee laajennettua oppivelvollisuutta ja siirtymävaiheen yhteistyötä, kun se ✓ sujuvoittaa siirtymiä jatko-opintoihin, työhön tai muuhun palveluun ✓ vähentää ajanjaksoja koulutuksen ja työelämän ulkopuolella ✓ vahvistaa kodin ja koulun/oppilaitoksen välistä yhteistyötä ✓ tukee monialaista yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa (esimerkiksi yhteistyö opiskeluhuollon ja nuorisotoimen kanssa) ✓ on koordinoitua ja johdettua opetuksen ja koulutuksen järjestäjän taholta ✓ rakentuu toimintatavoista, jotka ovat ohjausvastuiden mukaisesti yhdessä sovittuja	Espoossa on käytössä esi- ja alkuopetuksen pedagogisen yhteistyön toimintamalli. Koulutulokkaille järjestetään tutustumispäivä. Koulutulokkaiden huoltajille järjestetään koulutulokasinfotilaisuus.	luokanopettajat, rehtori, erityisopettajat	<i>Ensimmäiset ja toiset luokat opettajineen muodostavat yhteistyöparit esi- ja alkuopetuksen välillä. Yhteistä toimintaa ja tapaamisia järjestetään lukuvuoden aikana. Yhteistyö päiväkotimme ovat Latokasken pk, Tillinmäen pk ja Norlandia Tillin pk. Koulutulokkaiden tutustumisaamupäivä ja huoltajien infotilaisuus toukokuussa 2026.</i>
	1. luokan huoltajien kanssa käydään koulunaloituskeskustelut.	luokanopettajat	Koulunaloituskeskustelut elokuukuussa 2025.
	Pidetään dialogisia vanhempainiltoja.	kaikki opettajat, rehtori, sidosryhmät	Vanhempainillat ja -infot luokika-asteilla pidetään syyslomaan mennessä. Koko koulun vanhempainilta 16.9.2025.
	1. luokan oppijoita ohjataan koululaisen taidoissa sekä ryhmän jäsenyydessä. Kummioppilastoiminta tukee koulun aloitusta.	luokanopettajat, erityisopettajat, aineenopettajat, kummioppilaat	
	Pidetään huoltajainfoja liittyen 6. ja 7. luokkien nivelvaiheeseen.	luokanopettajat, aineenopettajat, erityisopettajat	<i>Tämä kuuluu edelliseen ruutuun, johon ei voi kirjoittaa:</i> <i>Hyvinvointisuunnitelman teemoihin liittyvät tuokiot ja oppitunnit ja Kiva Koulu-tunnit muun kaveri- ja koululaistaitojen ohjauksen lisäksi. Kummitoimintaa 1. ja 5. luokkien sekä 2. ja 6. luokkien välillä. Lähetetään huoltajille tietoa Wilman kautta. Yläkoulu pitää</i>

			<i>tulokasillan tuleville 7.-luokkalaisille huoltajineen.</i>
	Annetaan ohjausta 6.-luokkalaisille ja heidän huoltajilleen yläkoulun hakumenettelyyn liittyen.	luokanopettajat	<i>Alakoulun luokanopettaja muistuttaa, että huoltajat ja oppilaat seuraisivat tiedotusta tutustumisesta ja vanhempainilloista.</i>
	6. luokan oppijan ja huoltajien kanssa käydään arviointikeskustelu, jossa samalla annetaan nivelvaiheen ohjaavaa palautetta. Keskustelurunko toimii tiedonsiirtolomakkeena yläkouluun.	luokanopettajat	tammi-helmikuussa 2026
	6. luokan oppijoiden ja huoltajien yläkouluun tutustuminen ja huoltajainfot.	aineenopettajat, oppilaanohjaajat, rehtori	<i>Luokanopettaja vie luokkansa tutustumaan yläkouluun, kun kutsu lähiyläkoulusta, Nöykkiöstä, tulee.</i> <i>Yläkoulu pitää tulokasillan tuleville 7.-luokkalaisille huoltajineen huhti-toukokuussa.</i>
	Suunnitellaan kesken lukuvuotta tulevien tai koulua tai luokkaa vaihtavien ohjaaminen ja ryhmäyttäminen. Hyödynnetään Espoon kiusaamisen vastaista suunnitelmaa ja suunnitellaan jatkuvan ryhmäytyksen toimet.	luokanopettajat/ luokanohjaajat, kaikki opettajat omalta osaltaan	<i>Nauriskasken koulun hyvinvointisuunnitelma ja Oppilasparlamentin laatima uuden oppilaan perehdytys suunnitelma</i>
	Uusien yläkoululaisten ohjaaminen ja ryhmäyttäminen. Espoossa on käytössä seitsemäsluokkalaisten ryhmäytyksen starttipäivän malli.	luokanopettajat/ luokanohjaajat, rehtori, aineenopettajat, oppilaanohjaajat, tukioppilaat, opiskeluhuollon toimijat,	<i>Yläkoulu hoitaa.</i>

		sidosryhmät	
	Kummioppilaat tukevat uusia oppijoita 1. luokan tai esiopetuksen oppijoita. Tukioppilaat tukevat uusia oppijoita 7. luokan opintojen alussa ja järjestävät yhteisöllisiä tapahtumia.	luokanopettajat, tukioppilasohjaajat, luokanvalvojat	1.-2. luokkien lähiesikoulujen kanssa. 1. luokkien ja 5. luokkien kummivälitunnit ja muu kummitoiminta oppitunneilla.
	Yhteishausta tiedottaminen, huoltajan kuuleminen sekä hakuun valmistautuminen ja määrääjoista muistuttaminen erilaisin viestintätavoin.	oppilaanohjaajat, rehtori	> kirjoita tähän
	Yhteishaun sekä muiden hakujen ohjaaminen, seuranta ja hakuvelvollisuuden toteutumisen valvonta.	oppilaanohjaajat	> kirjoita tähän
	Yhteistyö muihin oppilaitoksiin ja esiopetukseen on tärkeää mm. joustavien oppijasiirtojen kannalta.	rehtori, erityisopettajat, luokanopettajat, oppilaanohjaajat	<i>Espoon mallin toteuttaminen esi- ja alkuopetuksen yhteistyössä. Yhteistyö mm. Nöykkiön yläkoulun kanssa.</i>
	Vuoden aikana niiden 17-vuotta täyttävien oppilaiden, jotka eivät saa päättötodistusta lukuvuoden loppuun mennessä, ohjaaminen hakemaan aikuisten perusopetukseen, muuhun oppivelvollisuuskoulutukseen tai perustellusta syystä omassa koulussa opintojen jatkamista enintään vuodeksi.	oppilaanohjaajat, rehtori	> kirjoita tähän
	Päättötodistuksen liitteeksi tulostetaan oppilaan HOJKS / oppilaskohtaisten tukitoimien suunnitelma kahtena kappaleena.	rehtori	> kirjoita tähän
	Kevään jatko-opintohakujen (mm. perusopetuksen jälkeisen koulutuksen yhteishaku) tulosten tultua kesällä tapahtuva ohjaus muihin oppilaitoksiin ja opetusmuotoihin niiden oppilaiden osalta, jotka eivät ole saaneet paikkaa tai hakeneet minnekään. Ohjataan tarvittaessa esim. ohjaamotalon ohjauspalveluihin. Kesken lukuvuotta perusopetuksen päättävien oppijoiden ohjaus- ja valvontavastuu sekä ilmoitusvelvollisuus kestää yhden kuukauden.	oppilaanohjaajat	> kirjoita tähän
	Opetuksen järjestämisen kannalta olennaisen tiedon siirto pyynnöstä toiselle asteelle uuden lukuvuoden alettua.	rehtori, erityisopettajat, luokanohjaajat,	> kirjoita tähän

		kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, oppilaanohjaajat, aineenopettajat	
	Ammatillisessa oppilaitoksessa, lukioissa sekä TUVA-koulutuksessa aloittaneiden oppijoiden erityisen tuen / oppilaskohtaisen tuen päätökset postitetaan kyseisen oppilaitoksen rehtorille.	rehtori	> kirjoita tähän
	Tarkistetaan, että entiset oppijat jatkavat oppivelvollisuutensa suorittamista. Vailla opiskelupaikkaa olevat ilmoitetaan asuinkunnalle ensisijaisesti VALPAS-järjestelmän avulla. Ohjataan tarvittaessa esim. ohjaamotalon ohjauspalveluihin. - Kesken lukuvuoden valmistuneiden osalta tarkistaminen kuukauden kuluttua päättötodistuksen saamisesta. - Keväällä päättötodistuksen saaneiden osalta OPH määrittelee seuraavan syksyn ilmoituspäivämäärän.	oppilaanohjaajat, rehtori	> kirjoita tähän
Oppilaitoskohtaisia erityishuomioita ja esim. koulun erilaisten oppijaryhmien ohjaus	<i>Erityislukkioiden oppilaiden kouluun tutustuminen huomioidaan erityisesti.</i>	rehtori erityislukkanopettajat	Lieke-ryhmän koulutulokkaiden ja huoltajien huomioiminen tutustumisaamussa ja huoltajainfossa.

OHJAUS TUKEE URASUUNNITTELUTAITOJA

Tavoitteet	Mitä se on, miten se toteutetaan?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Hyvä ohjaus tukee urasuunnittelutaitojen kehittymistä, kun ✓ oppijan elinikäisen oppimisen taidot kehittyvät ✓ ohjaus tähtää tulevaisuuteen ja huomioi	Oppijoita ohjataan hakemaan tietoa eri lähteistä ja palveluista. Tiedonhallintataitoja opetellaan suunnitelmallisesti.	oppilaanohjaajat, aineenopettajat, erityisopettajat, luokanohjaajat/ luokanopettajat	Toteutetaan useiden oppiaineiden opiskelun yhteydessä erilaisissa projektitöissä myös liittyen urasuunnitteluun, erityisesti 6. luokalla. <i>Yrityskylä</i>

oppijan motivaation ja valmiudet hakeutua jatko-opintoihin ✓ ohjaus mahdollistaa realistisen urasuunnitelman laatimisen. ✓ oppijan taidot hyödyntää tietoa ja tehdä päätöksiä kehittyvät ✓ oppija yhdistää vahvuuksiaan koulutusvaihtoehtoihin ✓ oppija tunnistaa omia kiinnostuksen kohteitaan, mahdollisuuksiaan ja tuen tarpeitaan ✓ oppijan urasuunnittelutaidot sekä usko tulevaisuuteen vahvistuvat ✓ ohjaus valmentaa jatkokoulutusvalintaan ja sitouttaa oppijan tähän prosessiin ✓ ohjaus avaa koulutusvaihtoehtojen vaikutuksia uravaihtoehtoihin.	Oppijoille järjestetään tilaisuuksia tutustua kouluihin ja oppilaitoksiin sekä jatko-opintoihin avoimissa ovissa, oppilaanohjauksen tunneilla koulussa / esittelykiertueilla sekä osana oppiaineiden opetusta.	oppilaanohjaajat aineenopettajat, erityisopettajat, luokanohjaajat, luokanopettajat, rehtori	<i>Tiedotamme painotettua opetusta tarjoavien yläkoulujen tutustumisilloista.</i>
	Arvioidaan oppijan tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarve oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta, suunnitellaan ohjauksen antaminen ja toteutetaan yksilöllisen suunnitelman mukaan ja kirjataan oma opiskelusuunnitelmani lomakkeelle opon kommentit kenttään. Tehostettua ohjausta voi antaa moni koulun toimija monella eri tavalla ja sitä voidaan toteuttaa myös moniammatillisesti.	oppilaanohjaajat	> kirjoita tähän
	Oppilaanohjauksessa ja oppiaineiden opetuksessa esitellään monipuolisesti erilaisia ammatteja ja tehdään mahdollisuuksien mukaan tutustumiskäyntejä.	luokanopettajat, aineenopettajat, oppilaanohjaajat	<i>6. luokilla Yrityskylä, mahdolliset eri ammattien edustajien vierailut koululla</i>
Oppilaitoskohtaisia erityishuomioita ja esim. koulun erilaisten oppijaryhmien ohjaus	> kirjoita tähän	> kirjoita tähän	> kirjoita tähän

OHJAUS EDISTÄÄ VAIKUTTAVAA TYÖELÄMÄYHTEISTYÖTÄ

Tavoitteet	Mitä se on, miten se toteutetaan?	Ketkä toteuttajina?	Mahdollisia tarkennuksia?
Hyvä ohjaus edistää vaikuttavaa työelämä - yhteistyötä perusopetuksessa, kun ✓ tukee ja kehittää oppijan työelämä- ja työnhakutaitoja monialaisena yhteistyönä ✓ edistää hyvinvointia ja toimijuutta opiskelua työuran muutoksissa ✓ tukee osaamisen kehittymistä opintojen ja työelämän eri vaiheissa ✓ tarjoaa tilan tunnistaa omia vahvuuksia, rakentaa verkostoja ja suunnata eteenpäin ✓ oppijan työelämävalmiudet ja työelämätaidot kehittyvät ✓ ohjaus tarjoaa mahdollisuuksia oppia tuntemaan eri ammattialoja, työaloja ja yrittäjyyttä ✓ ohjaus linkittää työelämän tutustumisjaksot (TET) kiinteästi opetukseen ✓ ohjaus on suunniteltua ja tavoitteellista, ja sitä arvioidaan sekä kehitetään jatkuvasti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi	Oppijoilla on ikäkaudelle sopivia koulun sisäisiä vastuutehtäviä. Oppija pääsee osallistumaan ja seuraamaan koulun eri ammatteja.	luokanopettajat, luokanvalvojat, kaikki opettajat	<i>Luokkien sisäiset vastuutehtävät esim. järjestäjät, uuden oppilaan perehdytys jne. Oppilasparlamentin ja Osallisuuden pajojen vastuutehtävät oppilailla Pöytienpyyhkimisvuorot ruokalassa</i>
	TET-jaksolla tai muulla työelämään tutustumiskäynnillä oppija pääsee aidosti tutustumaan työelämään. TET-jakson oppia hyödynnetään oppiainerajoja ylittäen ja moniammatillisesti.	oppilaanohjaajat, luokanohjaajat, aineenopettajat, rehtori	> kirjoita tähän
	Oppilaanohjaajat ja opettajat käyvät aktiivisesti työelämäyhteistyöhön liittyvissä koulutuksissa ja tuovat uutta tietoa ja osaamista koululle ja opetukseen.	oppilaanohjaajat, aineenopettajat, rehtori	> kirjoita tähän
	Yritteliäisyyteen kannustaminen ja yrittäjyyteen tutustuminen sekä yritysvierailut. Oppijat pääsevät osallistumaan johonkin koulun ulkopuoliseen työelämään tutustumiseen (esim. Yrityskylä).	luokanopettajat/ luokanohjaajat, aineenopettajat, oppilaanohjaajat	<i>6. luokkien Yrityskylä-oppitunnit ja Yrityskyläpäivä, luokkatoimikuntien organisoimat huoltajien ja oppilaiden kouluyhteistyössä järjestämät tapahtumat yrittäjäkasvatuksena.</i>
	Mahdollisuuksien mukaan toteutetaan OPE-TET-päiviä.	opettajat, rehtori	> kirjoita tähän

Oppilaitoskohtaisia erityishuomioita ja esim. koulun erilaisten oppijaryhmien ohjaus	<i>Valinnaisainekurssien valinnassa ohjataan oppilaita ottamaan rohkeasti erilaisia kursseja välittämättä esim. sukupuolisidonnaisista ennakkoajatuksista.</i>	<i>luokanopettajat rehtori</i>	<i>Kiinnitetään huomiota valinnaiskurssien esittelyssä esim. siihen, että mm.käsityötä, luonnontiedettä ja matematiikkaa valittaisiin rohkeasti sukupuolesta riippumatta.</i>
--	--	------------------------------------	---